

کتاب قولوز

چنگیز مهدی پور

بتهوون
مرکز موسیقی بتهوون شیراز

Yayınevi : Aydın
Kitabın adı : Qopuz məktəbi
Yazıb düzənleyen : Çingiz Mehdiपुर
Çevirmən və düzəltmən : Əli Daşqın
Notaları düzən : Vəhid Hüseyni
Fotografçı : Xənəli Siyami
Qabığın rəssamı : Pərisa Ərsəlani
Çap sırası : Birinci baskı, 2000, Təbriz
Sayısı : 2000 cild
Litografçı : Nigar
Basınevi : Dibə
Qabıqlayan : Huma
Dəyəri : 3000 T.

ناشر : آیدین
نام کتاب : مکتب قوپوز
تألیف و تدوین : چنگیز مهدی پور
مترجم و ویراستار : علی داشقین
نت نویسی و موتناژ کار : وحید حسینی
عکس از : خانعلی صیامی
طراح روی جلد : پریسا ارسلانی
نوبت و تاریخ چاپ : اول، ۱۳۷۹
تیراژ : ۲۰۰۰ جلد
لیتوگرافی : نگار
چاپ : دیبا
صحافی : هما

ISBN : 964 - 5592 - 09 - 7

شابک : ۷ - ۰۹ - ۵۵۹۲ - ۹۶۴

مراکز بخش:

- ۱ - تبریز - خیابان شریعتی شمالی - نرسیده به سینما ۲۹ بهمن - انتشارات آیدین - تلفن: ۵۵۵۳۲۶۴ و ۵۵۵۳۲۵۹
- ۲ - تبریز - خیابان طالقانی - اول کوچه شهید یوشاری - آموزشگاه موسیقی روشن - پلاک ۱۷۸ - تلفن: ۵۵۶۰۰۴۹

فهرست نویسی پیش از انتشار توسط کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

مهدی پور، چنگیز. ۱۳۴۰ -
مکتب قوپوز / تألیف و تدوین چنگیز مهدی پور؛
مترجم و ویراستار علی داشقین؛ نت نویسی و موتناژ
کار وحید حسینی. - تبریز: آیدین، ۱۳۷۹.
۲۸، ۲۲۶ ص. : پارتیسیون.
ISBN 964 - 5592 - 09 - 7
فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.
پشت جلد لاتینی شده:
Çingiz Mehdiपुर . Qopuz məktəbi .
۱ . موسیقی آذربایجانی - - پارتیسیون : ۲ . قوپوز
(ساز) - - پارتیسیون : الف . حسین زاده داشقین ،
علی ، ۱۳۴۰ - ، مترجم . ب . حسینی شمعچی ، وحید .
ج . عنوان .
۷۸۰/۹۴۷۵۴ ML۳۰۹ / آ۴م۹
۱۳۷۹
م۷۹-۲۹۵۸ کتابخانه ملی ایران

فهرست کتاب

مقدمه صفحه ۶

آشیق صفحه ۷

تأملی کوتاه در ارتباط با فعالیتهای هنری مؤلف صفحه ۹

بخش اول (تئوری) صفحه ۱۱

برای ادامه درسها از صفحه 32 (طرف چپ کتاب) مراجعه شود.

قوپوز یا به اصطلاح رایج تر "ساز" از قدیمی ترین و اصیل ترین سازهای موسیقی آذربایجانی میباشد که در طول تاریخ در دست اوزانها (آشیقا)، بهترین یاور آنان در انتقال حکایات و پیامهای خلقها و فرهنگ زنده و اصیل در بین اقوام بوده و دربرگیرنده اصیل ترین و خالص ترین نوع موسیقی آذربایجانی در طی قرون بوده است.

متأسفانه در عصر حاضر برخلاف سایر سازهای آذربایجانی مانند تار، کمانچه، ناقارا... که بصورت علمی کار شده و همگی دارای متدهای تدریس مدون و اصولی میباشند قوپوز مهجور واقع شده و تاکنون دارای متد و اصول آموزش علمی و منطبق بر تئوریهای تثبیت شده و استانداردهای جهانی موسیقی چه در ایران و چه در جمهوری آذربایجان نبوده و آموزش آن بصورت سینه به سینه انجام می گرفته است.

خوشبختانه در سایه تلاشها و زحمات فراوان و طاقت فرسای استاد چنگیز مهدی پور، نوازنده و استادی بدیل این ساز و با مهارت بالا و موزیکالیتة قوی و با اجراهای متعدد و بسیار موفق ایشان در سطح ایران و حتی در سطح جهانی (در کشورهای آلمان، کانادا، فرانسه، آمریکا، ژاپن، کلمبیا و...) قوپوز به عنوان سازی با تکنیک قوی، خوش صدا، وسیع و اصیل دوباره مطرح گردیده است و بدنبال آن ایشان با تحمل زحمات بسیار در طی بیش از ده سال و بررسی بر روی متدهای سازهای دیگر مانند ویلن، تار، کمانچه، گیتار و... و بابکار گیری اصول علمی و دقت و تفحص در روشهای خاص آموزش و نوازندگی این ساز و سعی در انطباق با استانداردهای بین المللی موسیقی موفق گردیده اند متدی جامع و در حد توان کامل جهت آموزش قدم به قدم این ساز ارائه نمایند. هم چنین استاد مهدی پور با اضافه نمودن یک سیم بم به هر یک از سری سیمهای دوم و سوم ساز، وسعت صدای این ساز را افزایش داده و امکان استفاده بیشتر و اصولی تر از این دوسری سیم در پزیسیونهای بالارا نیز بوجود آورده اند که خود موجب بالا رفتن تکنیک ساز در اجرای قطعات مختلف، خصوصاً قطعاتی بجز ردیفهای خاص موسیقی آشقی شده است.

در نهایت موفقیت روزافزون استاد چنگیز مهدی پور را در ارتقاء بیشتر سطح نوازندگی این ساز و آموزش هنرجویان از پروردگار متعال خواستاریم.

تأملی کوتاه در ارتباط با فعالیت‌های هنری مؤلف

چنگیز مهدی‌پور فرزند حبیب‌اله در سال ۱۳۴۰ در روستای شیخ حسینلوی خداآفرین از توابع شهرستان کلبر چشم به جهان هستی گشود. او از اوان کودکی شیفته موسیقی گردید و در این راستا از محضر عموی گرانقدر خویش آشیق عین‌اله که از اساتید بنام منطقه بود بهره جست و با ساز (قوپوز) و صدای دلنشین آن آشنا شد و درست از همان زمان دل را به دلبر داد. از آنجائیکه قوپوز با الهام از طبیعت و مردم سلحشور آذربایجان زبان گویای ملت ترک و ترسیم‌کننده اوضاع و احوال واقعی و همه جانبه زادگاه هنرمندان به حساب می‌آید، چنگیز خردسال را بیش از هر چیز و هر صدائی تحت تأثیر قرار میداد و به قوه خلاقیت او می‌افزود. گرچه استاد عین‌اله برادرزاده خویش را ابتدا به کسب علم و تحصیل و سپس به فراگیری فنون و اصول این آلت (قوپوز) سحرآمیز دعوت میکرد لکن، به علت عدم وجود شرایط لازم و امکانات شخصی چنگیز نیز همانند سایر کودکان دیار سبز و خرم خویش از ادامه تحصیل محروم و جهت بدست آوردن شغلی راهی تهران گردید.

او ضمن فعالیت در شغل مکانیکی با یکی از فامیلهای خود بنام حسین بنیادی از نزدیک ارتباط برقرار می‌نماید که ایشان ساز خود را بصورت امانت و بمدت سه ماه به چنگیز می‌سپارد. چنگیز جوان که بطور طبیعی تشنه موسیقی بود در این مدت با قوپوز امانتی تمرین کرده آهنگهای کوتاهی را یاد می‌گیرد که این خود سرآغاز بزرگی در هنرمندی و صنعت نوجوان آن روز و استاد به تمام معنی کنونی می‌گردد. استاد در سال ۱۳۵۷ مجدداً به روستا و به حضور خانواده و عموی خویش برمی‌گردد و فنونی چند از جانب استاد عین‌اله آموخته و توشه راه پیروزمند خود می‌نماید.

در سال ۱۳۶۱ با استاد حسین اسدی که یکی از برجسته‌ترین نوازندگان قوپوز می‌باشد آشنا شده و از تکنیک بالا و پنجه و مهارت ایشان بهره‌مند می‌شوند. چنگیز نیز قوپوز را مانند قدما به صورت شفاهی و از طریق گوش و سینه به سینه فرا می‌گیرد لکن همیشه در این فکر بوده است که چرا همه آلات موسیقی آذربایجان به صورت علمی تدریس و تعلیم می‌گردد ولی قوپوز از این دست آورد علمی بی‌بهره مانده است.

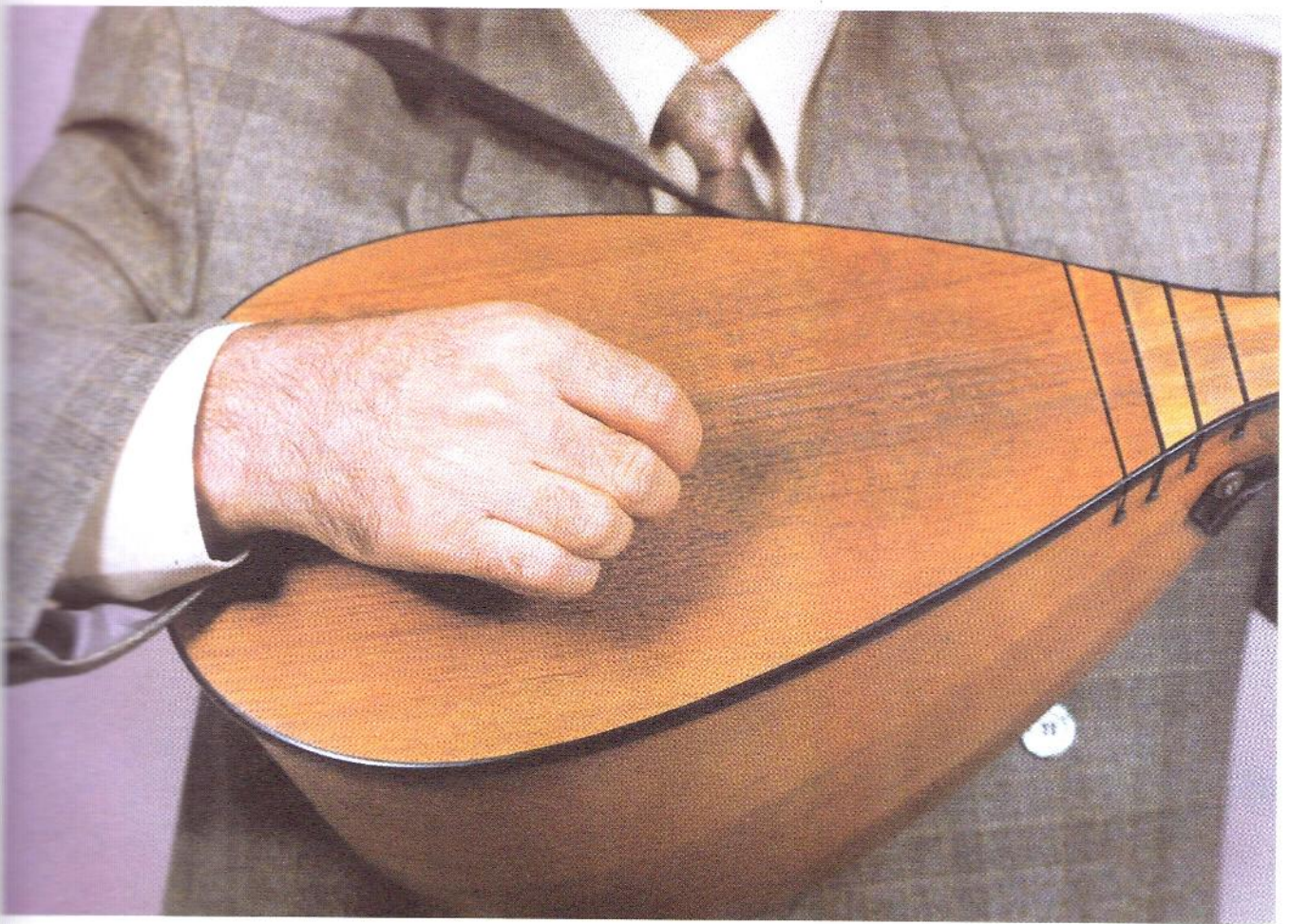
در حالیکه در موسیقی آشیقی حدود ۹۰ قطعه و آهنگ بنام موجود است اکنون تنها تعدادی از آنها باقی مانده است. استاد مهدی‌پور از این رو به فعالیت علمی می‌اندیشد و درصدد جمع‌آوری و تدوین و تألیف آهنگهای یاد شده برمی‌آید. در سال ۱۳۶۴ آموزش تئوری موسیقی را آغاز و بدنبال آن در آموزشگاه موسیقی "چنگ" تهران آغاز بکار می‌نماید.

در سال ۱۳۶۸ به تدریس آواز و تنگنه و تنگنه‌های دیگر در رشته آواز - پیشرفت موسیقی آشنایی
بیش از پیش مصمم و جدی به تدریس آواز و تنگنه در حضور استاد یحیی
اسماعیل‌زاده ادامه می‌دهد.

استاد چنگیز با تشویق‌های آقای استاد علی‌رضا در ادامه کار علمی بر روی
قوپوز را آغاز می‌نماید. از همان سال در آموزشگاه موسیقی مرکز استاد یحیی مشغول
تعلیم و تدریس قوپوز شده و به نتایج بهتری دست می‌یابد. در سال ۱۳۷۱ آموزشگاه موسیقی
"روشن" را تأسیس و در کنار تعلیم قوپوز تألیف کتاب آموزش آواز را شروع می‌نماید.
استاد مهدی‌پور در گذشته نه چندان دور مدتی نیز با استاد مراد کشف که یکی از آموزش‌تار،
هارمونی و سلفژ می‌باشند همکاری داشته و در بخش هارمونی از محضر ایشان بهره
می‌برند. در سال ۱۳۶۹ گروه موسیقی "دالغا" را تشکیل و سرپرستی آن را بعهده می‌گیرند.
گروه موسیقی یاد شده در سال‌های ۱۳۷۴، ۱۳۷۵، ۱۳۷۶ و ۱۳۷۸ در جشنواره‌های کشوری
مقام برتر و اول را کسب نموده و استاد در سال‌های ۱۳۷۰ و ۱۳۷۶ بعنوان تکنواز به مقام اول
راه یافته و در سال ۱۳۷۰ در جشنواره موسیقی "دوسلدروف" جهت اجرای کنسرتی در کشور
آلمان حضور یافته و بدنبال آن به کشور هلند دعوت می‌شوند.

استاد توانمند در کشور هلند کنسرت‌های مختلفی را اجرا و در سال ۱۳۷۳ در کشور
اسپانیا و در شهر مادرید به جشنواره موسیقی فولکلوریک جهانی بعنوان تکنواز راه یافته و
به اخذ دیپلم افتخاری نائل می‌گردند. در سال ۱۳۷۵ از طرف دانشگاه "هارتاوس" تورنتو به
کشور کانادا دعوت و به‌مراه گروه "بوشهر" به سرپرستی شنبه‌زاده و آقای حسین
به‌روزی‌نیا که نوازنده برجسته عود (بربط) می‌باشند عازم گردیده و در شهرهای "تورنتو"،
"مونترال" و "ونکویر" کنسرت‌های مختلفی اجرا می‌نمایند.

در سال ۱۳۷۶ از طریق مرکز سرود و آهنگهای انقلابی جهت اجرای کنسرت به کشور
ترکیه اعزام و در آنجا نیز اجراهای قابل توجهی را تقدیم هنردوستان می‌نمایند. در سال ۱۳۷۸
مجدداً از طریق مرکز سرود به کشور کلمبیا دعوت شده و به اجرای برنامه‌های گوناگون
می‌پردازند. این همه افتخار و موفقیت‌های چشمگیر که موجب سربلندی ملت عزیز و هنرپرور
و هنردوست کشورمان می‌باشد شمه‌ای است از فعالیت‌های وسیع استاد مسلم قوپوز که در
مدت خیلی کوتاه به آن دست یافته‌اند. مبارک باد این همه قابلیت و استعداد برخاک پاک
آذربایجان که مهد هنرمندان کم نظیری چون استاد چنگیز مهدی‌پور بوده و خواهد بود و
مستدام و پررهور باد مسیر حرکت نوازشگران قلوب بی‌آلایش هنردوستان و ترسیم‌کنندگان
خط طلائی موسیقی آذربایجان در صفحات تاریخ موسیقی جهان.

غلط
Yanlıř

Qopuz Məktəbi

Çingiz Mehdioglu

DEMƏ !

Çəkilsəm qopuzun üstünə sarı,
Çalinsam hər gündüz, hər gecə yarı,
Silməsəm könüldən əski qubarı,
Dişlə dodağını, tel demə mənə !

*

Bürsəm Aynalı, Qafqaz dağını,
Çağırsam döyüşə hər bir yağını,
Əsdirə bilməsəm el bayrağını,
Külək demə mənə, yel demə mənə !

*

Dursun doğulduğum topraqlar hələ,
Doldursam dünyanı, versəm əl-ələ,
Çatmasam çiynimə kimlikdən şələ,
Ulus demə mənə, el demə mənə !

*

Girmişəm içimdə polad qəfəsə,
Çıxmaq istəmirəm hər gələn səsə !
Səsim dənizləri diksindirməsə,
/ Daşqın / demə mənə, sel demə mənə !

انتشارات آیدین

مکتب قوپوز

23047 2527
دنیاي نو*پائسلار 66402571

مرکز موسیقی بتهوون شیراز

ISBN 964-5592-09-7

9 789645 592095